

RÄTTSMEDICINALVERKET

En expertmyndighet
inom rättsväsendet

Rättsmedicinalverket

Rättsmedicinalverket är en expertmyndighet inom svenskt rättsväsende. Hos oss finns specialister som rättsläkare, rättspsykiater, kemister och biomedicinska analytiker. Vi arbetar med brottsutredningar på uppdrag av polis, åklagare, domstolar och kriminalvård.

INOM RÄTTSMEDICINALVERKET gör vi rättspsykiatriska undersökningar för att bedöma om en misstänkt har handlat under påverkan av en allvarlig psykisk störning. Det har betydelse för om påföljden blir fängelse eller rättspsykiatrisk vård. Vid onaturliga dödsfall och vid misstanke om brott utför vi rättsmedicinska obduktioner för att fastställa dödsorsaken. Med hjälp av DNA-teknik genomför vi faderskaps- och släktutredningar, och i vårt rättskemiska laboratorium gör vi analyser vid misstanke om rattfylleri och narkotikabrott.

Rättsmedicinalverket dokumenterar och bedömer även skador vid våldsbrott, gör riskutredningar när livstidsdömda ansöker om ett tidsbestämt straff och ansvarar för medicinska åldersbedömningar i brottmål och inom ramen för asylprocesser.

Vår verksamhet är uppdelad i fyra områden; rättsgenetik, rättskemi, rättsmedicin och rättspsykiatri. Vi finns på nio platser runt om i landet.

FORSKNING OCH UTVECKLING

Rättsmedicinalverket är unikt i sitt slag. Därför bedriver vi ett omfattande forsknings- och utvecklingsarbete för att alltid kunna ge rättssäkra utlåtanden som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Cirka 50 medarbetare är involverade i olika forskningsprojekt inom våra verksamhetsområden.

Vår forskning har lett till många framsteg, till exempel säkra metoder för blodanalyser av narkotika och metoder för tandanalys som kan fastställa identiteten på en avliden.

Sara Rodre, psykolog och
Patrik Backgård, chef,
vid den rättspsykiatriska under-
sökningenheten i Stockholm.

Rättsgenetik

VID DEN RÄTTSGENETISKA laboratorieenheten i Linköping görs identifiering av avlidna samt faderskaps- och släktutredningar med hjälp av DNA-information. Faderskapsutredningar utförs på uppdrag av socialnämnder eller domstolar i syfte att fastställa underhållsskyldighet. Släktutredningar är vanligen ärenden om återförening av familjer som vi gör på uppdrag av Migrationsverket.

På laboratoriet undersöks normalt 21 markörer på DNA-molekylen, men vid behov kan undersökningen omfatta närmare 200.

Varje år utreds släktskap i cirka 3 000 ärenden. I sådana fall ges nästan alltid en säkerhet på mer än 99,999 procent. Resultatet används som bevisning i domstol.

Forskning och ständig metodutveckling ökar säkerheten i släktutredningar och vid identifieringen av avlidna.

” Vi kan i dag undersöka flera delar av DNA-molekylen. Det gör att vi kan lösa fler fall med högre säkerhet.”

ANDREAS TILLMAR | docent i forensisk genetik och teknisk molekylärbiolog vid den rättsgenetiska laboratorieenheten i Linköping.

Mikaela Cruz Delgado,
biomedicinsk analytiker och
Barbara Dell'Amico, medicinsk
biolog, vid den rättsgenetiska
laboratorieenheten i Linköping.

DVI – KATASTROFSTÖD

I samband med större katastrofer med flera döda aktiveras något av Rättsmedicinalverkets team för Disaster Victim Identification, DVI-team. Teamens uppgift är att tillsammans med polisens tekniska specialister identifiera omkomna. Rättsmedicinalverkets DVI-team är specialiserade inom rättsgenetik,

rättsmedicin och rättsodontologi (tänder och munhåla).

Kroppar med okänd identitet undersöks med hjälp av DNA-provtagning och tandstatus. Hänsyn tas till ålder, kännetecken och tillhörigheter. Uppgifterna matchas mot den information som polisen samlar in om personer som har anmälts saknade i

samband med händelsen. Tand- och sjukvården bidrar med tandvårdsjournaler, röntgenbilder och läkarjournaler.

DVI-grupperna aktiverades bland annat efter Estoniakatastrofen, diskoteksbranden i Göteborg och tsunamin i Thailand.

Rättskemi

I LINKÖPING finns Sveriges enda rättskemiska laboratorium. Vid brottsmisstanke utförs analyser som spårar och fastställer koncentrationen av alkohol, narkotika, läkemedel och dopingpreparat. När polisen tar prov på en bilist är det den rättskemiska laboratorieenheten som står för analysen, likaså vid misstanke om narkotikabrott och dopingbrott. Vid dödsorsaksutredningar skickas prover från våra rättsmedicinska enheter i landet.

I laboratoriet utförs analyser på blod, vävnad, urin och hår. Hundratals ämnen kan spåras och utvärderas på molekylär nivå. Allt analysarbete görs med kvalitetssäkrade metoder och ger resultat som granskas i två av varandra oberoende steg.

Våra experter hjälper också polis och domstolar att tolka analysresultat, till exempel i ärenden som handlar om eftersupning vid trafikbrott.

Både arbetsmetoder och analysutrustning uppdateras och förfinas i takt med framsteg inom vetenskap och teknik. Forskare vid den rättskemiska laboratorieenheten har utvecklat metoder för att analysera prover som innehåller syntetiska droger. Att kunna identifiera nya narkotika i ett blodprov kan underlätta brottsutredningar.

ANALYSER

Närmare 100 000 ärenden och cirka 700 000 analyser genomförs vid den rättskemiska laboratorieenheten varje år. I drygt 78 procent av narkotikaproverna från polisen bekräftas misstankarna om drograttfylleri eller narkotikabrott.

Fanny Kjellqvist, kemisk analystekniker, vid den rättskemiska laboratorieenheten i Linköping.

” Det är mycket i filmens värld som bara är påhittat. Det går till exempel inte att stoppa in ett hårstrå i en maskin och få ut en lista över vilka substanser en person har i kroppen. Sådant fungerar bara på tv.”

MARTA KOMOROWSKA | analytisk kemist vid den rättskemiska laboratorieenheten i Linköping.

Rättsmedicin

VARJE ÅR GENOMFÖRS cirka 5 500 rättsmedicinska obduktioner på uppdrag av polis eller åklagare. Det handlar om oväntade eller onaturliga dödsfall, till exempel mord och andra misstankar om brott, självmord och olyckshändelser. Obduktioner görs även för att fastställa en död persons identitet.

Läkaren som utför undersökningen är specialist i rättsmedicin och ska besvara frågor som: När inträffade döden? Vad var dödsorsaken? Hur har eventuella skador på kroppen uppkommit?

Metoden omfattar en yttre och en inre undersökning av kroppen. Till sin hjälp har läkaren rättsmedicinska assistenter, utredare, administratörer och biomedicinska analytiker. Den rättsmedicinska obduktionen blir en viktig del i den fortsatta utredningen av ett dödsfall.

En annan uppgift inom rättsmedicin är att undersöka misstänkta och personer som kan ha utsatts för våldsbrott. Skador och spår dokumenteras och sammanfattas i ett rättsintyg som i ett brottmål blir en del av bevismaterialet.

På uppdrag av Migrationsverket utfärdar våra rättsläkare utlåtanden vid medicinska åldersbedömningar i asylprocesser, och i brottmål på uppdrag av polis.

Våra rättsmedicinska enheter finns på sex orter, från Umeå i norr till Lund i söder.

”Till att börja med fanns inga misstankar om brott. Men under undersökningen såg vi på kroppen att något inte stämde.”

ANGELICA JOHANSSON | utredare vid den rättsmedicinska enheten i Göteborg.

Emmelie Bogårdh,
rättsmedicinsk assistent
vid den rättsmedicinska
enheten i Solna.

VÄVNADSDONATIONER

Samtliga rättsmedicinska enheter tillvarar vävnader som används vid de drygt tusen vävnads- transplantationer som genomförs årligen. En femtedel av all vävnad för transplantation förmedlas av Rätts- medicinalverket. Donerad hud eller hjärtklaffar kan bli räddningen för brännskadepatienter respektive hjärt- sjuka. Vid kraftig synnedgång på grund av sjukdom kan donerade horn- hinner ge synen tillbaka och ett nytt hörselben kan återge hörseln.

Rättsmedicinalverkets arbete med vävnadsdonationer bidrar till att Sverige i det närmaste är självförsörjande på vävnad för transplantation.

Rättspsykiatri

DEN SOM BEDÖMS ha en allvarlig psykisk störning ska i första hand inte dömas till fängelse. För att kunna ta ställning till straffet i ett brottmål, kan en domstol begära en mindre rättspsykiatrisk undersökning av den misstänkte. Varje år gör rättspsykiatrin cirka 1 300 mindre rättspsykiatriska undersökningar. En sådan tar ungefär en timme att göra och resultatet visar om en större rättspsykiatrisk undersökning är att rekommendera.

En större rättspsykiatrisk undersökning av en häktad person tar vanligen fyra veckor. Den misstänkte undersöks av ett team bestående av rättspsykiater, psykolog, socialutredare och omvårdnadspersonal. Rättsmedicinalverkets utlåtande visar om brottet kan ha begåtts under påverkan av en allvarlig psykisk störning.

Cirka 500 personer genomgår en rättspsykiatrisk undersökning varje år. Knappt hälften av dessa överlämnas till rättspsykiatrisk vård. Rättsmedicinalverkets enheter för rättspsykiatri finns i Stockholm och i Göteborg.

RISKBEDÖMNINGAR

Inom rättspsykiatrin görs även riskbedömningar av livstidsdömda. Efter tio år i fängelse kan intagna ansöka om att få sitt straff tidsbestämt. Det är tingsrätten i Örebro som prövar dessa ärenden. Våra experter gör en utredning under cirka sex veckor och lämnar ett utlåtande som rör risken för återfall i brottslighet.

Tobias Blomander, gruppchef, vid den rättspsykiatriska undersökningsenheten i Stockholm.

” *Min forskning visar att det är olika mekanismer bakom allmänt dödligt våld och partnerrelaterat dödligt våld. Det handlar om två helt olika grupper av gärningsmän.*

SHILAN CAMAN | doktorand som forskar på våld i nära relation vid den rättspsykiatriska undersökningsenheten i Stockholm.

Här finns vi

Rättsmedicinalverket finns på på nio platser runt om i landet och är uppdelat i fyra verksamhetsområden: rättspsykiatri, rättsmedicin, rättsgenetik och rättskemi. Huvudkontoret finns i Stockholm.

Göteborg
Rättsmedicin
Rättspsykiatri

Lund
Rättsmedicin

Umeå
Rättsmedicin

Uppsala
Rättsmedicin

Stockholm
Huvudkontor, Rättsmedicin,
Rättspsykiatri

Linköping
Rättsgenetik, Rättskemi,
Rättsmedicin

RÄTTSMEDICINALVERKET

www.rmv.se

Rättsmedicinalverket – en expertmyndighet inom rättsväsendet

En presentationsbroschyr utgiven av Rättsmedicinalverket, Stockholm, 1:a upplagan.

Text: John Henzlert, Rättsmedicinalverket • Grafisk form: Fidelity Stockholm AB • Foto: Joakim Palm Karlsson och Edis Potori • Tryck: DanagårdsLitho, Ödeshög 2016.
Fler exemplar av broschyren kan beställas via Rättsmedicinalverkets hemsida www.rmv.se eller laddas ner i pdf-format. • Följ oss på LinkedIn.